

Nr 32.

Ankom till riksdagens kansli den 21 mars 1939 kl. 5 e. m.

Utlåtande angående Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen beträffande jordbruksdepartementet gjorda framställningar om anslag till kapitalinvestering jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Till jordbruksutskottet ha hänvisats de i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag till kapitalinvestering, som röra jordbruksärenden.

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande med anledning av berörda i statsverkspropositionen framställda förslag.

Beträffande utredningen i dessa ärenden får utskottet hänvisa till motsvarande punkter i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för den 4 januari 1939 (Kapitalbudgeten: bil. 7).

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft åtskilliga i ämnet väckta motioner.

Statens affärsverksfonder.

Domänverket.

1:o) **Rörelsekapital för domänverket.** Under punkt 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Rörelsekapital för domänverket såsom kapitalinvestering i statens domäners fond för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 7,500,000 kronor.

Med Kungl. Maj:ts förslag avses, att vissa å domänverkets lagerregleringskonto reserverade medel frigöras samt att i stället anvisas ett särskilt rörelsekapital för domänverket.

Då utskottet icke har något att erinra mot förevarande framställning, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Rörelsekapital för domänverket* såsom kapitalinvestering i statens domäners fond för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 7,500,000 kronor.

2:o) **Inköp av viss del av egendomen Nyckelby i Stockholms län.** Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Inköp av viss del av egendomen Nyckelby i Stockholms län för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 62,000 kronor.

Kungl. Maj:ts framställning avser kapitalinvestering i statens affärsverksfonder med 62,000 kronor, motsvarande av statens domäners fond förskottet belopp för inköp av en med litt. B betecknad lott av Nyckelby egendom i Ekerö socken av Stockholms län, vilken skulle upplåtas som försöksgård på trädgårdsodlingens område.

Utskottet. Med biträdande av framställningen hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inköp av viss del av egendomen Nyckelby i Stockholms län* såsom kapitalinvestering i statens domäners fond för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 62,000 kronor.

3:o) **Inköp av egendomen Mosslunda i Kristianstads län.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 3 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Statens reproduktionsanstalt.

4:o) **Utökad maskinell utrustning vid statens reproduktionsanstalt.** Under punkt 4 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Utökad maskinell utrustning vid statens reproduktionsanstalt för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 20,000 kronor.

Med Kungl. Maj:ts förslag avses anslagsanvisning för utökande av den maskinella utrustningen vid anstalten med en offsetpress.

Utskottet. Utskottet tillstyrker förevarande framställning och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Utökad maskinell utrustning vid statens reproduktionsanstalt* såsom kapitalinvestering för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 20,000 kronor.

Statens allmänna fastighetsfond.

5:o) **Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan.** Under punkt 5 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 355,000 kronor.

Med Kungl. Maj:ts förslag avses anslagsanvisning till vissa ombyggnadsarbeten för medicinska hundkliniken, patologisk-anatomiska institutionen och biblioteket ävensom för medicinska och husdjurshygieniska avdelningarna vid veterinärhögskolan. Kostnadsberäkningarna för ifrågavarande byggnadsarbeten fördela sig sålunda, för medicinska hundkliniken 64,000 kronor, för patologisk-anatomiska institutionen 175,000 kronor, för biblioteket 111,000 kronor samt för medicinska och husdjurshygieniska avdelningarna 5,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 88,800 kronor.

Då framställningen icke föranlett någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnadsarbeten vid veterinärhögskolan* såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 355,000 kronor.

6:o) **Nybyggnad för statens veterinärbakteriologiska anstalt.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 6 kommer utskottet framdeles under riksdagen att avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

7:o) **Inredningsarbeten för geokemiskt laboratorium i naturhistoriska riksmuseets byggnad.** Med tillstyrkande av bifall till Kungl. Maj:ts framställning under punkt 7 och under erinran, att Kungl. Maj:t å driftbudgeten föreslagit att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 15,500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Inredningsarbeten för geokemiskt laboratorium i naturhistoriska riksmuseets byggnad* såsom kapitalinvestering i statens allmänna fastighetsfond för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 15,500 kronor.

Statens utlåningsfonder.

8:o) **Lånefonden för inköp av ädla avelsston.** Under punkt 8 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till lånefonden för inköp av ädla avelsston för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 50,000 kronor.

Fonden inrättades enligt beslut av 1913 års riksdag. Bestämmelser angående villkoren för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 4 juli 1913 (nr 226) med däri genom kungörelserna nr 366/1917, 116/1920 och 630/1937 gjorda ändringar. Högsta årliga utlåningsbeloppet från fonden utgör för närvarande 200,000 kronor.

Kungl. Maj:t har från och med 1927 beviljat lån från fonden till följande belopp:

År	Lånebelopp
1927	kronor 95,600
1928	» 102,400
1929	» 110,800
1930	» 89,095
1931	» 153,500
1932	» 104,740
1933	» 115,200
1934	» 123,950
1935	» 133,400
1936	» 141,400
1937	» 140,400
1938 (t. o. m. 1 sept.)	» 141,600.

Kungl. Maj:ts framställning avser, att ett anslag för kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår av 50,000 kronor måtte anvisas av riksdagen.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 50,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som biträder framställningen, hemställer,

att riksdagen må till *Lånefonden för inköp av ädla avelsston* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 50,000 kronor.

9:o) **Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras.** Under punkt 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1939/40 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenerrras bevilja lån intill ett belopp av 275,000 kronor, *dels*

ock till Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 75,000 kronor.

Gällande bestämmelser för lån från fonden återfinnas i kungörelsen den 12 juni 1931 (nr 217).

De utlåningsbelopp från fonden, vilka bestämts för de budgetår, under vilka fonden ägt bestånd, ävensom storleken av de anslag, vilka för samma budgetår anvisats för kapitalökning å fonden, framgå av följande sammanställning:

Budgetår	Högsta med- givna utlå- ningsbelopp Kronor	För kapital- bildning an- visat anslag Kronor
1931/32	200,000	200,000
1932/33	190,000	150,000
1933/34	160,000	100,000
1934/35	160,000	85,000
1935/36	175,000	65,000
1936/37	175,000	—
1937/38	175,000	16,000
1938/39	275,000	100,000.

Kungl. Maj:ts framställning innefattar förslag, att högsta medgivna utlåningsbeloppet från fonden för nästkommande budgetår bestämmas till oförändrat 275,000 kronor samt att såsom kapitalinvestering i fonden anvisas ett belopp av 75,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 75,000 kronor.

Utskottet, som tillstyrker förevarande framställning, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må

1) medgiva, att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1939/40 från lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras bevilja lån intill ett belopp av 275,000 kronor;

2) till *Lånefonden för inköp av avelshingstar av ardenneras* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 75,000 kronor.

10:o) **Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras.** Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion, nr 171, av herr *Werner* i Höjen, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att lån ur låne-

fonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras måtte på enahanda grunder som för de sex nordligaste länen ställas till förfogande till hushållningssällskapet i Värmlands län, dels ock att sagda lånefond måtte utökas med ett belopp av 30,000 kronor att utgå av totalisatormedel.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionen, hänvisas till denna.

Bestämmelser för erhållande och tillgodonjutande av lån ur fonden ha meddelats i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 440). Enligt dessa bestämmelser må stat lån för utlämnande av lån för inköp av avelsston av nordsvensk ras kunna tilldelas hushållningssällskapen i de sex nordligaste länen.

Lantbruksstyrelsen har föreslagit att såsom kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår måtte anvisas ett belopp av 100,000 kronor.

Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskap har hos Kungl. Maj:t hemställt, att lån från fonden måtte få utlämnas inom samtliga län, där ifrågasvarande hästras vore föremål för premiering.

Lantbruksstyrelsen har i remissutlåtande den 7 oktober 1938 framhållit, att förevarande lånefond inrättades i syfte att i möjligaste mån avhjälpa den inom Norrland och Kopparbergs län rådande bristen på lämpliga arbetshästar. Någon anledning att låta fonden omfatta alla län, där nordsvenska hästar vore föremål för premiering, varigenom syftet med densamma delvis skulle ändras, föreläge icke enligt styrelsens mening.

Kungl. Maj:ts framställning avser, att såsom kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår måtte anvisas ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 100,000 kronor.

Motionären åsyftar, att lån från fonden skulle få utlämnas jämväl inom Värmlands län samt att därför måtte anvisas ett belopp av 30,000 kronor.

Utskottet.

Vad först angår motionärens yrkande att utsträcka verksamhetsområdet för ifrågasvarande lånefond till Värmlands län vill utskottet erinra, att inom detta läns mera skogiga delar, synnerligast västra Värmland, sedan lång tid tillbaka bedrivits en omfattande uppfödning av nordsvenska hästar. Emellertid har en betydande försäljning av dessa hästar ägt rum huvudsakligen till norrländska köpare. Det torde på grund härav förhålla sig så — vilket jämväl motionären framhållit — att den nordsvenska häststammen inom Värmlands län visat tendenser att minska och ersättas av ardennerhästen. Man har till och med ansett sig kunna konstatera en viss urvals försämring därigenom att en alltför stor del goda avelsdjur sålts för utförsel.

I likhet med motionären vill utskottet understryka, att hästuppfödningen är av stor betydelse för det värmländska jordbruket i skogsområdena i synnerhet för de lantbrukare, som icke med fördel kunna producera mjölk. Även anser sig utskottet böra framhålla, att den nordsvenska hästen beträffande länets skogstrakter i allmänhet kan anses lämpligare än ardenner-

hästen. En utveckling i den riktningen, att den nordsvenska hästen i dessa trakter ersättes av ardennerhästen, finner utskottet alltså icke lycklig.

Med hänsyn till anförda omständigheter förmenar utskottet det vara väl motiverat att nu vidtaga åtgärder för att stödja den nordsvenska hästuppfödningen i Värmland. Utskottet kan därför biträda yrkandet i motionen, att statslån för utlämnande av lån för inköp av avelsston av nordsvensk ras skola kunna tilldelas jämväl hushållningssällskapet i Värmlands län. I anslutning härtill torde kapitalinvesteringen i fonden för nästa budgetår böra ökas med 30,000 kronor.

Gentemot Kungl. Maj:ts framställning har utskottet intet att erinra.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts framställning och motionen II: 171 till *Lånefonden för inköp av avelsston av nordsvensk ras* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 130,000 kronor.

11:o) **Statens kaninavelslånefond.** Under punkt 11 har departementschefen lämnat en redogörelse för anslagsfrågans läge samt därvid anmält, att något kapitalökningsanslag till statens kaninavelslånefond icke torde böra anvisas för budgetåret 1939/40.

I samband härmed har utskottet till behandling förehäft två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* och II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställt, att räntefoten för lån ur bland annat statens kaninavelslånefond provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor.

Beträffande de skäl, som återopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Kungl. Maj:t har i brev den 30 juni 1938 meddelat huvudsakligen följande bestämmelser rörande ifrågavarande lånerörelse.

Lantbruksstyrelsen må bevilja lån åt den, som kan anses äga förutsättningar för kaninuppfödning och är i behov av understöd för bedrivande av sådan verksamhet. Lån må ej beviljas samma låntagare till högre belopp än 300 kronor. Lånen, vilka äro räntefria och under de två första åren amorteringsfria, skola under loppet av de därpå följande fem åren återbetalas med en femtedel årligen. Ansökning om lån skall ställas till lantbruksstyrelsen samt insändas till Sveriges kaninavelsföreningars riksförbund, som har att efter erforderlig närmare utredning rörande lånesökandenas förhållanden m. m. översända ansökningshandlingarna med eget yttrande till lantbruksstyrelsen.

Utskottet. Såsom förut berörts erfordras icke någon kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår.

Då lån från fonden äro räntefria, finner utskottet någon åtgärd i anledning av motionerna, såvitt angår förevarande lånefond, icke vara påkallad.

Utskottet hemställer därför,

att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt de behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

12:o) **Statens fjäderfållånefond.** Under punkt 12 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Statens fjäderfållånefond för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* likalydande med II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställts, att räntefoten för lån ur bland annat statens fjäderfållånefond provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor;

2) I: 224 av herr *Nilsson, Bror, m. fl.* likalydande med II: 337 av herr *Onsjö m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna hänvisas till dessa.

I kungörelsen den 17 juni 1932 (nr 235) med däri genom kungörelsen nr 608/1937 gjord ändring ha meddelats närmare villkor och bestämmelser för lån från statens fjäderfållånefond.

Enligt kungörelsen kan ekonomisk förening, som har till ändamål att främja avsättning av ägg eller att idka gödning och slakt av fjäderfä, under vissa villkor erhålla lån från fonden för a) anläggande, inrättande eller inköp av äggpackerier eller av för lagring eller konservering av ägg avsedda lokaler med tillhörande inredning och utrustning, b) anläggande, inrättande eller inköp av anstalter, likaledes med tillhörande inredning och utrustning, för gödning och slakt av fjäderfä, c) ombyggnad av packerier, lokaler eller anstalter av omförmålt slag eller d) vidtagande i dylika packerier, lokaler eller anstalter av tekniska förbättringar med avseende å inredning eller utrustning. Å lyftat lånebelopp erlægges ränta efter fyra procent om året från lyftningsdagen; dock vare låntagaren skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Lån amorteras från och med tredje året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer, under iakttagande att amorteringstiden sättes be-

träffande lån för anläggande, inrättande, inköp eller ombyggnad av gödnings- och slaktanstalt eller för vidtagande av tekniska förbättringar i dylik anstalt eller i äggpackeri eller lagrings- eller konserveringslokal till högst 10 år och beträffande annat lån till minst 10, högst 20 år.

Vid 1935 års riksdag hemställdes i då väckta motioner (I: 195—218 och II: 356—379), att räntan å lån ur statens fjäderfålanefond och andra statens utlåningslånefonder måtte nedsättas till högst 3.5 procent.

Jordbruksutskottet erinrade i sitt av riksdagen godkända utlåtande (nr 49 punkt 4:o), att för en allmän sänkning till 3.5 procent av räntorna å lån från såväl de i motionerna omnämnda som andra statens utlåningsfonder ett belopp av 52,931,538 kronor 1 öre lånemedelskapital skulle behöva ersättas av skattemedel. Utskottet anförde vidare, bland annat, följande.

Ehuru utskottet delar motionärernas åsikt, att lån från ifrågavarande fonder, som tjäna samhällsnyttiga ändamål, böra vara begärliga för lånesökande, kan utskottet likväl icke tillstyrka så stora uppoffringar för genomförande av en allmän räntesänkning som de nu angivna. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att — även om räntan å statslånen i och för sig kan förefalla hög — lånen dock kunna vara fördelaktiga på grund av de särskilda förmåner staten erbjuder. Sålunda åtnjutes bland annat räntefrihet under två eller flera år från lyftningsdagen för lån ur flera av de i motionerna omnämnda fonderna, exempelvis gödselvårdslånefonden, spannmålslagerhusfonden, täckdikningslånefonden och allmänna nyodlingsfonden.

På nu angivna skäl kan utskottet icke biträda motionärernas förslag om sänkning av räntan å lån från statens utlåningsfonder. Med hänsyn till att en dylik räntesänkning i och för sig är synnerligen önskvärd förutsätter utskottet emellertid, att Kungl. Maj:t med uppmärksamhet följer denna fråga och att det rådande låga ränteläget så snart som möjligt utnyttjas för statens upplåning, varigenom beredes möjlighet för utlåningsräntans sänkning.

1937 års riksdag beslöt på förslag av Kungl. Maj:t (prop. nr 1; statsutskottets utl. nr 68; R. skr. nr 222) en nedsättning av räntesatsen från dåvarande 4½ till 4 procent å ett flertal utlåningsfonder, bland andra statens fjäderfålanefond, statens fruktodlingslånefond, statens mejerilånefond, spannmålslagerhusfonden, statens slakterilånefond, kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond samt virkesmättningslånefonden. Räntesänkningen förbands emellertid med skyldighet för låntagaren att framdeles vidkännas den höjning av räntefoten, som Kungl. Maj:t med hänsyn till utvecklingen av den effektiva medelräntan av den fonderade statsskulden prövar påkallad.

Vid 1938 års riksdag hemställdes i då väckta motioner (I: 120 och II: 226), att den årliga räntan å lån utlämnade från statens fjäderfålanefond och vissa andra statens utlåningsfonder måtte nedsättas till 3.6 procent.

Jordbruksutskottet, som införskaffade yttranden över motionerna från fullmäktige i riksgäldskontoret och statskontoret, anförde enhälligt i sitt av riksdagen godkända utlåtande nr 65, punkt 8, bland annat följande.

Utskottet vill till en början erinra, att den effektiva medelräntan för statens upplåning för budgetåret 1936/37 utgjorde 4.04 procent. Enligt vad fullmäktige i riksgäldskontoret i sitt yttrande angivit, har den effektiva medel-

räntan å den fonderade statsskulden — under förutsättning dels att erforderlig ny fonderad upplåning sker mot 3 procent ränta, dels ock att samtliga successivt konvertibla statslån, löpande med högre ränta än 3 procent, konverteras till denna räntefot — beräknats för budgetåret 1938/39 till 3.8 procent, för budgetåret 1939/40 till 3.6 procent och för budgetåret 1940/41 till 3.4 procent. Under angivna förutsättning anse fullmäktige först den 1 juli 1940 föreligga möjlighet för en räntesänkning till 3.6 procent.

En omedelbar räntesänkning torde enligt fullmäktiges och statskontorets uppfattning icke kunna genomföras utan att det avskrivningsbehov, som skulle uppkomma genom räntenedsättningen, tillgodoses. Fullmäktige angiva detta avskrivningsbehov till 11,210,000 kronor, motsvarande 10 procent av fondernas kapitaltillgångar. Emellertid torde ett bifall till motionerna med största sannolikhet medföra krav på enahanda nedsättning av räntan även å lån från andra statens utlåningsfonder. Vidare lär en omedelbar räntenedsättning från 4 till 3.6 procent för vissa fonder medföra en sänkning av fondernas förräntningskvoter och därmed ökade krav på avskrivningsmedel vid nya kapitalinvesteringar. Slutligen skulle en räntesänkning medföra minskning i de beräknade ränteinkomsterna för fonderna.

I likhet med vad jordbruksutskottet vid 1935 års riksdag anförde, torde tillses, att lån från ifrågavarande fonder, som tjäna samhällsnyttiga ändamål, äro begärliga för lånesökandena. Emellertid anser sig utskottet icke böra tillstyrka så stora uppoffringar för genomförande av en allmän räntesänkning, som förut angivits. Även om räntan å statslånen i och för sig kan förefalla hög, kunna lånen vara fördelaktiga på grund av de särskilda förmåner, staten erbjuder. Sålunda åtnjutes bland annat räntefrihet under två eller flera år från lyftningsdagen för lån ur flera av de i motionerna omnämnda fonderna, exempelvis gödselvärdslånefonden, spannmålslagerhusfonden, täckdikningslånefonden och allmänna nyodlingsfonden.

Inom utskottet har uttalats den mening, att räntan å lånen borde provisoriskt sänkas till 3.6 procent under en tid av två år eller till den 1 juli 1940. Därest den effektiva medelräntan icke då sjunkit till 3.6 procent, skulle räntan ånyo få återgå till den högre räntesatsen. Eftersom åtgärden endast vore av provisorisk art och motiverad av den pågående successiva räntesänkningen i statens upplåning, förmenades, att åtgärden icke skulle behöva medföra annan följd än att därigenom föranledd minskning i de beräknade ränteinkomsterna för fonderna ersattes med särskilda anvisningar å driftbudgeten.

Den sålunda föreslagna räntesänkningen å samtliga ifrågavarande fonder, såväl de med motionerna avsedda som de av fullmäktige i riksgäldskontoret särskilt angivna, torde medföra en minskning i de uti årets statsverksproposition beräknade ränteinkomsterna för fonderna med, i runt tal, 650,000 kronor. En nedsättning av räntan å fonderna vid nuvarande ränteläge utan att samtidigt verkställa erforderliga avskrivningar torde emellertid icke vara förenlig med principen, att de i rikshuvudboken redovisade kapitalvärdena för statens utlåningar skola avse endast räntabla investeringar. Även en tillfällig räntenedsättning lär minska fondernas räntabilitet. Vidare får enligt utskottets uppfattning i detta sammanhang icke förbises, att absolut visshet för att de av fullmäktige i riksgäldskontoret angivna förutsättningarna för en ytterligare sänkning av medelräntefoten å den fonderade statsskulden komma att inträffa ingalunda föreligger.

På nu angivna skäl kan utskottet icke biträda förslagen om sänkning av räntan å lån från statens utlåningsfonder. Då en dylik räntesänkning i och för sig är synnerligen önskvärd, vill utskottet emellertid föreslå, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utredning rörande möjlighe-

terna för utlåningsräntans sänkning. Så snart ett lägre ränteläge kunnat utnyttjas för statens upplåning, torde Kungl. Maj:t, i enlighet med vad utredningen må giva vid handen, böra förelägga riksdagen förslag om nedsättning av räntan å lån från utlåningsfonderna.

I skrivelse den 6 maj 1938 (nr 236) hemställde riksdagen, att Kungl. Maj:t ville låta utreda möjligheterna att sänka räntan å lån från statens utlåningsfonder samt underställa riksdagen de förslag, vartill utredningen föranledde.

I 1939 års statsverksproposition (avdelningen inkomster å driftbudgeten sid. 46—47) har chefen för finansdepartementet erinrat om behandlingen vid 1938 års riksdag av spørsmålet om sänkning av räntan å lån från statens utlåningsfonder.

Till komplettering av den genom 1938 års jordbruksutskotts försorg verkställda utredningen har Kungl. Maj:t genom remiss den 14 oktober 1938 berett fullmäktige i riksbanken tillfälle att avgiva utlåtande över det i riksdagskrivelsen den 6 maj 1938 (nr 236) väckta spørsmålet om bestämningen av räntan å lån från statens utlåningsfonder i vad denna bestämning förutsatte en prövning av frågan, huruvida räntan å långa lån kunde förväntas visa en sådan fortgående nedgång som skulle motivera den ifrågasatta sänkningen av de statliga utlåningsräntorna. I anledning av denna remiss ha bankofullmäktige anfört följande.

Till belysande av ränteutvecklingen i fråga om långa lån må meddelas, att vid början av år 1937 tjuguariga lån till landsting med konverteringsrätt för låntagaren efter tio år betingade en ränta av cirka 3 procent. För närvarande torde räntan för dylika lån hava sjunkit till cirka $2\frac{3}{4}$ procent. Trots det att marknaden utmärkts av en växande tillgång på medel, för vilka placering sökts, har sålunda under en period av nära två år räntan icke fallit med mer än cirka $\frac{1}{4}$ procent.

Det torde icke vara möjligt att förutse utvecklingen av räntan för långa lån under någon längre tid. Sannolikheten synes emellertid icke giva vid handen, att man för den tid, som nu kan överblickas, och med de förhållanden, som nu äro kända, har att räkna med någon mera betydande sänkning av räntan för dylika lån. Huruvida en sänkning av räntan å lån från statens utlåningsfonder motiveras av den nu förefintliga marginalen mellan räntan å dessa lån och marknadsräntan å nya långfristiga lån, torde det icke ankomma på fullmäktige att nu yttra sig om.

En reservant bland fullmäktige har yrkat, att fullmäktiges utlåtande skulle erhålla följande avfattning.

Räntetendensen har under de senaste åren varit i sjunkande men icke i sådan omfattning, att den enligt fullmäktiges mening för närvarande berättigar till en sänkning av räntan för lån från de statliga utlåningsfonderna.

Chefen för finansdepartementet har anfört följande.

Då sålunda, enligt de av riksdagen och Kungl. Maj:t hörda myndigheternas uppfattning, å ena sidan ränteutvecklingen efter den år 1937 genomförda revisionen av för statens utlåningsfonder gällande lånevillkor icke varit sådan, att en ny räntereduktion syntes motiverad, samt å andra sidan icke heller ett fortsatt räntefall av större omfattning anses sannolikt, torde något för-

slag om en ytterligare allmän räntereduktion icke för närvarande böra förläggas för riksdagen. Jag vill erinra om, att — såsom under fjolårets riksdagsbehandling av frågan framhölls — en sådan räntesänkning med bibehållande av nuvarande förräntningskrav för statskapitalet borde åtföljas av en avskrivning av i utlåningsfonderna investerade medel, vilken skulle innebära en betydande belastning på nästa års budget.

Kungl. Maj:ts framställning avser, att såsom kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår anvisas 100,000 kronor.

Motionärerna åsyfta en sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent. Enligt motionerna I:102 och II:168 skulle denna räntesänkning endast vara provisorisk och avse budgetåret 1939/40.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet.

Vad härefter angår motionärernas yrkande om sänkning av räntan å lån från ett flertal utlåningsfonder vill utskottet liksom tidigare vid flera tillfällen framhålla, att det torde böra tillses, att lån från statens utlåningsfonder, som tjäna samhällsnyttiga ändamål, äro begärliga och förmånliga för lånesökandena. En räntesänkning synes därför böra vidtagas så snart detta kan anses genomförbart. Att sänka räntesatserna med mindre än 0.5 procent anser sig utskottet ej böra förorda.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra, att vid kapitalinvesteringar i lånefonderna tillämpats den principen, att den del av det i fonderna investerade kapitalet, som icke lämnar full förräntning, avskrivits genom särskilda anvisningar å driftbudgeten. Det nuvarande förräntningskravet har ansetts innebära, att kapitalet skall lämna en avkastning av 4 procent. I och med att den effektiva medelräntan å den fonderade statsskulden sjunkit till 3.5 procent, torde förräntningskravet kunna minskas med 0.5 procent. Enligt vad utskottet inhämtat beräknas den effektiva medelräntan för budgetåret 1939/40 ha sjunkit till 3.6 procent. Efter ytterligare ett år läser denna ränta ha sjunkit med ytterligare 0.2 procent eller till 3.4 procent; men detta endast under förutsättning dels att erforderlig ny fonderad upplåning sker mot högst 3 procent ränta, dels ock att under tiden till den 1 juli 1941 konvertibla statslån, löpande med högre ränta än 3 procent, konverteras till högst denna räntefot.

I enlighet med nu angivna, av riksdagen godtagna principer synes en definitiv räntesänkning från och med nästa budgetår icke böra genomföras utan att det avskrivningsbehov, som skulle uppkomma genom räntenedsättningen, tillgodoses. Då utskottet av statsfinansiella hänsyn icke är berett att tillstyrka anvisande av härför erforderliga avskrivningsanslag å driftbudgeten, anser sig utskottet icke nu kunna förorda en definitiv sänkning av räntan å utlåningsfonderna.

Emellertid synes en räntereduktion av provisorisk art utan mer betydande kostnad för statsverket kunna genomföras från och med den 1 juli 1939. Därest riksdagen nu föreskriver, att räntan under nästa budgetår tillfälligt nedsättes med 0.5 procent, synes det utskottet icke erforderligt att nu vidtaga

några avskrivningar å de verkställda kapitalinvesteringarna. Genom åtgärdens provisoriska karaktär torde fondernas bokföringsmässiga kapitalvärde icke undergå någon sådan minskning, som påfordrar avskrivningsåtgärd. Emellertid förutsätter utskottet härvid att, om ränteläget den 1 juli 1940 mot förmodan icke medgiver en allmän och definitiv reduktion av räntan å lånefonderna till 3.5 procent, det nu förordade provisoriet får upphöra.

Vad härefter angår spørsmålet, vilka utlåningsfonder som böra avses med en provisorisk räntesänkning, vill utskottet med hänsyn till de ekonomiska svårigheter, under vilka framförallt det mindre jordbruket alltjämt arbetar, ansluta sig till den uppfattning som kommit till uttryck i föreliggande motioner, att nedsättningen bör begränsas till jordbrukets räntebärande lånefonder. Utöver de i motionerna I: 102 och II: 168 särskilt uppräknade lånefonderna — lånefonden för bostadsbyggande på landsorten, statens fjäderfållånefond, gödselvårdslånefonden, statens fruktodlingslånefond, statens mejerilånefond, spannmålslagerhusfonden, statens slakterilånefond, Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond, kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond, täckdikningslånefonden, allmänna nyodlingsfonden samt kommunsogslånefonden — torde i anslutning till motionerna I: 224 och II: 337 räntereduktionen även böra avse statens kalkbrukslånefond och virkesmätningsslånefonden. Då en omorganisation av egnehemsverksamheten lär förberedas inom jordbruksdepartementet, synas lånevillkoren för de med denna verksamhet sammanhängande fonderna icke nu böra upptagas till behandling.

Vid bifall till vad utskottet nu förordat i fråga om räntesänkning torde avkastningen av ifrågavarande fonder för nästa budgetår minskas med i runt tal 90,000 kronor. Härav föranledda budgetära åtgärder synas lämpligen kunna vidtagas i samband med statsregleringen för budgetåret 1939/40.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

A) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Statens fjäderfållånefond* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor;

B) i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från statens fjäderfållånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

13:o) **Gödselvårdslånefonden.** Under punkt 13 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Gödselvårdslånefonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* likalydande med II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställts, att räntefoten för lån ur bland annat göd-

selvårdslånefonden provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor;

2) I: 224 av herr Nilsson, Bror, m. fl. likalydande med II: 337 av herr Onsjö m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsrättan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Gällande bestämmelser för lånerörelsen äro intagna i kungörelsen den 11 juli 1918 (nr 576) med däri genom kungörelserna nr 186/1925, 241/1927, 132/1931 och 632/1937 gjorda ändringar.

Statslån från fonden tilldelas hushållningssällskap för att därav utlämna lån för utförande av ändamålsenliga gödselstäder samt sådana anordningar inom vederbörande djurstallar, som betingas av en rationell gödselvård (gödselvårdslån). Gödselvårdslån kan beviljas ägare eller brukare av åker eller annan odlad jord, oberoende av storleken av den fastighet, där arbetet är avsett att utföras, och, beträffande brukare, av brukningstidens längd samt må ej beviljas till högre belopp än 2,000 kronor och icke uppgå till mer än 75 procent av den beräknade kostnaden för anläggningen.

För lånen åtnjutes amorterings- och räntefrihet under två år från lyftningsdagen. Sedan lånet innehafts under sagda två år, skall vid utgången av vart och ett av de därpå följande tio åren dels återbetalas en tiondel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas ränta efter fyra procent för år å oguldet kapitalbelopp.

Kungl. Maj:ts framställning innefattar hemställan om anvisande såsom kapitalinvestering i fonden ett belopp av 150,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 40,500 kronor.

Motionärerna åsyfta en sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent. Enligt motionerna I: 102 och II: 168 skulle denna räntesänkning endast vara provisorisk och avse budgetåret 1939/40.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet.

På skäl, som utskottet angivit under punkt 12 här ovan, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

A) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Gödselvårdslånefonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 150,000 kronor;

B) i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 II: 337 medgiva, att räntan å lån från gödselvårdslånefonden må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

14:o) **Statens kalkbrukslånefond.** Under punkt 14 har departementschefen lämnat en redogörelse för anslagsfrågans läge samt tillika anmält, att anvisande av nytt kapital till fonden ej torde vara behövt för budgetåret 1939/40.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 224 av herr Nilsson, Bror, m. fl. och II: 337 av herr Onsjö m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna hänvisas till dessa.

Bestämmelser för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 14 oktober 1932 (nr 461), däri ändring vidtagits genom kungörelserna nr 410/1934 och 609/1937.

Lån från fonden må beviljas dels för utförande av anläggning i syfte att för tillgodoseende av jordbrukets behov nyttiggöra förefintliga kalkförekomster eller mesatillgångar samt för anskaffande för anläggningen av nödig inredning och utrustning, dels för utbyggande av redan förefintlig men i förhållande till försäljningsområdet otillräcklig sådan anläggning, som nyss nämnts, dels ock för vidtagande i anläggning av ifrågavarande slag av tekniska förbättringar med avseende å inredning, maskinutrustning eller dylikt.

Å lyftat lånebelopp skall erläggas ränta efter fyra procent om året från lyftningsdagen; dock är låntagaren skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Lån skall amorteras från och med tredje året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, med lika belopp årligen under den tid, lantbruksstyrelsen för varje särskilt fall bestämmer under iakttagande, att amorteringstiden kommer att utgöra beträffande lån för vidtagande av tekniska förbättringar högst 10 år och beträffande annat lån minst 10, högst 20 år.

Berörda bestämmelser i avseende å räntan å lån från fonden trädde i kraft den 1 juli 1937 och äga tillämpning jämväl å lån, som beviljats före sagda dag, dock att beträffande lån som beviljats före den 1 juli 1934, låntagaren icke skall vara skyldig att underkasta sig höjning av räntan i vidare mån än intill det procenttal, som gällde vid lånets beviljande.

Motionärerna åsyfta en sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent.

Såsom förut berörts erfordras icke någon kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår. *Utskottet.*

På skäl, som utskottet angivit under punkt 12 här ovan, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från statens kalkbrukslånefond må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

15:o) **Jordbrukets maskinlånefond.** Under punkt 15 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Jordbrukets maskinlånefond för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 1,200,000 kronor.

Vid 1938 års riksdag beslöts (prop. nr 217; R. skr. nr 275) inrättande av jordbrukets maskinlånefond, varifrån lån må tilldelas hushållningssällskap för utlämnande till enskild person eller sammanslutning av lån för anskaffande av jordbruksmaskin, som avses skola användas gemensamt av flera jordbrukare.

De närmare bestämmelser, vilka reglera utlåningen från fonden, återfinnas i kungörelsen den 17 juni 1938 (nr 401) angående lån från jordbrukets maskinlånefond. Såsom kapital för fonden har för budgetåret 1938/39 anvisats ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Kungl. Maj:ts framställning avser att såsom kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår anvisas ett belopp av 1,200,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 210,000 kronor.

Utskottet. Då förevarande framställning icke föranlett någon utskottets erinran, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Jordbrukets maskinlånefond* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,200,000 kronor.

16:o) **Spannmålslagerhusfonden.** Under punkt 16 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Spannmålslagerhusfonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* likalydande med II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställts, att räntefoten för lån ur bland annat spannmålslagerhusfonden provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor;

2) I: 224 av herr *Nilsson, Bror, m. fl.* likalydande med II: 337 av herr *Onsjö m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Gällande allmänna villkor och bestämmelser för lån från spannmålslagerhusfonden äro meddelade i kungörelsen den 12 september 1930 (nr 342), med däri genom kungörelserna nr 364/1932, 263/1933 och 612/1937 gjorda ändringar.

Ränta å lån för uppförande, inrättande, inköp eller ombyggnad av lagerhus eller av magasin för torkning av spannmål utgår först från och med fjärde året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats, samt beräknas efter 4 procent om året; dock vare låntagare skyldig att vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma. Lånet amorteras från och med sjunde året efter det kalenderår, under vilket lånet till någon del första gången lyftats. Amorteringen jämte ränta å oguldet lånebelopp utgöres genom en annuitet av tillhoppa 7 procent å lånets ursprungliga belopp. För lån till anskaffande av spannmålstork bestämmes Kungl. Maj:t räntefoten, och ränta å dylikt lån skall löpa från och med dagen efter den, då lånet utlämnats. Sådant lån amorteras från och med kalenderåret efter det, under vilket låntagaren bekommit lånet. Kungl. Maj:t bestämmer i varje särskilt fall den tid, högst 15 år, inom vilken lånet skall vara till fullo återbetalt, samt de grunder i övrigt, efter vilka det skall amorteras.

Kungl. Maj:ts framställning innefattar hemställan om anvisande såsom kapitalökning till fonden för budgetåret 1939/40 av ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Motionärerna åsyfta sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent. Enligt motionerna I: 102 och II: 168 skulle denna räntesänkning endast vara provisorisk och avse budgetåret 1939/40.

Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet.

Utskottet.

På skäl, som utskottet angivit under punkt 12 här ovan, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

A) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Spannmålslagerhusfonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor;

B) i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från spannmålslagerhusfonden må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

17:o) **Statens sekundärlånefond för jordbrukare.** Under punkt 17 har departementschefen förklarar sig förutsätta, att Kungl. Maj:t med stöd av kungörelsen den 14 juni 1928 (nr 209) med vissa bestämmelser angående

äldre reservationsanslag kommer att medgiva, att erforderligt belopp — 5,000,000 kronor — av det för budgetåret 1936/37 anvisade anslaget till fonden får tagas i anspråk jämväl under budgetåret 1939/40. Med hänsyn härtill torde anvisande för sistnämnda budgetår av särskilt anslag för ändamålet ej vara behövt.

Utskottet. Vad sålunda i ärendet förekommit har ej föranlett något utskottets uttalande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

omförmäla.

18:o) **Egnahemslånefonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 12 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

19:o) **Jordförmedlingsfonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 19 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

20:o) **Arrendeegnahemsfonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 20 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

21:o) **Arrendelånefonden.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning under punkt 21 kommer utskottet att framdeles under riksdagen avgiva utlåtande, vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

22:o) **Statens avdikningslånefond.** Under punkt 22 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva,

1) att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1939/40 från statens avdikningslånefond bevilja lån å tillhoppa högst 2,800,000 kronor;

2) att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt i trångmål varande intressenter i torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1939—30 juni 1940 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

I samband härmed har utskottet till behandling förehått två inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 224 av

herr Nilsson, Bror, m. fl. och II: 337 av herr Onsjö m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Statens avdikningslånefond, vilken före den 1 juli 1926 benämndes odlingslånefonden, är avsedd för utlämnande av lån till utförande av sådana torrlägningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande såsom åker eller ständig slätter- eller betesvall. Gällande villkor för lån från statens avdikningslånefond äro meddelade i kungörelsen den 11 juni 1926 (nr 258) med däri genom kungörelserna nr 166/1929 och 300/1933 gjorda ändringar.

Beviljat lån är avsett att utbetalas i olika delar i den mån arbetets fortgång styrkes. Å lånesumman beräknas för de tre första åren från första lyftningsdagen icke någon ränta. För näst därpå följande tre år beräknas å lyftade belopp tre och sex tiondels procent årlig ränta, vilken vid dessa tre års slut lägges till den beviljade lånesumman. Å det sålunda uppkommande beloppet erlägges från och med det sjunde året efter första lyftningsdagen, till dess lånet blivit slutbetalt, en annuitet av sex procent, därav såsom ränta räknas tre och sex tiondels procent å det oguldna kapitalbeloppet. Sedan beslut om lånets återbetalning och fördelning vunnit laga kraft äger jordägare, som sådant önskar, att, oberoende av det stadgade återbetalningssättet, när som helst under lånetiden, sex månader efter hos statskontoret gjord uppsägning, inbetala hela det på hans fastighet belöpande skuldbelopp jämte all därå upplupen, ogulden ränta.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts framställning.

Utskottet.

Yrkandet i motionerna att sänka räntan å lån ur fonden från 3.6 till 3.5 procent finner utskottet icke skäl att biträda.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, medgiva

1) att Kungl. Maj:t må under budgetåret 1939/40 från statens avdikningslånefond bevilja lån å tillhoppa högst 2,800,000 kronor;

2) att Kungl. Maj:t må, för beredande av erforderligt rådrum åt i trångmål varande intressenter i torrlägningsföretag, efter prövning av föreliggande särskilda omständigheter, under tiden 1 juli 1939—30 juni 1940 medgiva anstånd med erläggande av annuiteter å lån från odlingslånefonden och statens avdikningslånefond.

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

23:o) **Täckdikningslånefonden.** Under punkt 23 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Täckdikningslånefonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* likalydande med II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställts, att räntefoten för lån ur bland annat täckdikningslånefonden provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor;

2) I: 224 av herr *Nilsson, Bror, m. fl.* likalydande med II: 337 av herr *Onsjö m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Täckdikningslånefonden är avsedd för beredande av lån till täckdikningsföretag. Lånen utlämnas till hushållningssällskap såsom låneförmedlare. Gällande villkor för lån ur fonden äro meddelade i kungörelsen den 22 juni 1920 (nr 332) med däri genom kungörelserna nr 358/1921, 239/1922, 84/1930, 306/1933 och 636/1937 gjorda ändringar. Genom kungörelsen den 28 juli 1932 (nr 375) hava vidare meddelats bestämmelser om viss amorteringsfrihet beträffande lån från täckdikningslånefonden. Lån från fonden må under tre år från lyftningsdagen innehavas räntefritt och utan amortering. Därefter skall vid utgången av vart och ett av de därpå följande tolv åren dels återbetalas en tolfedel av det ursprungliga lånebeloppet, dels ock gäldas ränta efter 4 procent för år å oguldet kapitalbelopp.

Kungl. Maj:ts framställning innefattar hemställan att för tillgodoseende av ett lånebehov för 1939 av oförändrat 2,000,000 kronor fonden skulle tillföras ett kapitalökningsanslag för nästa budgetår av 500,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 160,000 kronor.

Motionärerna åsyfta sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent. Enligt motionerna I: 102 och II: 168 skulle denna räntesänkning endast vara provisorisk och avse budgetåret 1939/40.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet.

På skäl, som utskottet angivit under punkt 12 här ovan, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

A) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Täckdikningslånefonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 500,000 kronor;

B) i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från täckdikningslånefonden må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

24:o) **Statens fiskredskapslånefond.** Under punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Statens fiskredskapslånefond för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 8,000 kronor.

Å driftbudgeten har Kungl. Maj:t föreslagit, att till avskrivning av förevarande kapitalinvestering må anvisas 8,000 kronor.

Då utskottet tillstyrker framställningen, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till *Statens fiskredskapslånefond* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 8,000 kronor.

25:o) **Kommunskogslånefonden.** Under punkt 25 har departementschefen förklarar sig förutsätta, att Kungl. Maj:t i sinom tid medgiver, att behållningen å det för budgetåret 1936/37 anvisade kapitalökningsanslaget till kommunskogslånefonden får disponeras för en eventuell låneverksamhet jämväl under budgetåret 1939/40. Något nytt anslag för ifrågavarande ändamål torde sålunda icke behöva äskas av 1939 års riksdag.

I samband härmed har utskottet till behandling förehåft följande inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade motioner, nämligen

1) I: 102 av herr *Mannerskantz m. fl.* likalydande med II: 168 av herr *Liedberg m. fl.*, vari hemställts, att räntefoten för lån ur bland annat kommunskogslånefonden provisoriskt sänkes under budgetåret 1939/40 till 3.5 procent, samt att riksdagen för täckande av minskad ränteinkomst för i motionerna angivna fonder måtte anvisa ett förslagsanslag av 125,000 kronor;

2) I: 224 av herr *Nilsson, Bror, m. fl.* likalydande med II: 337 av herr *Onsjö m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgetår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för motionerna, hänvisas till dessa.

Bestämmelser angående villkoren för lån från fonden äro meddelade i kungörelsen den 27 juni 1930 (nr 272), ändrad genom kungörelsen 639/1937.

Från fonden må lån av Kungl. Maj:t beviljas landskommun, köping, som

utgör särskild kommun, landsting eller kommunalförbund, omfattande utslutande kommuner av nämnda slag, för förvärv genom köp eller expropriation inom område, som lyder under skogsvårdslagen, av sådan mark med otillfredsställande skogstillstånd i ändamål av markens försättande i nöjaktigt skogligt skick. Å lånen beräknas ränta efter fyra procent om året.

Motionärerna åsyfta sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent. Enligt motionerna I: 102 och II: 168 skulle denna räntesänkning endast vara provisorisk och avse budgetåret 1939/40.

Utskottet.

Såsom förut berörts erfordras icke någon kapitalinvestering till fonden för nästa budgteår.

På skäl, som utskottet angivit under punkt 12 här ovan, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av motionerna I: 102 och II: 168 samt I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från kommunsogslånefonden må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

26:o) **Virkesmätningslånefonden.** Under punkt 26 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till Virkesmätningslånefonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 224 av herr Nilsson, Bror, m. fl. och II: 337 av herr Onsjö m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att utlåningsräntan å jordbrukets räntebärande lånefonder från och med nästa budgeår sänkes till 3.5 procent.

Beträffande de skäl, som återopats till stöd för motionerna hänvisas till dessa.

Gällande villkor angående lån från virkesmätningslånefonden återfinnas i kungörelsen den 20 juni 1935, nr 370, ändrad genom kungörelsen 617/1937.

Lån ur fonden bör beredas virkesmätningsnämnd allenast för bestridande av egentliga organisationskostnader. Kungl. Maj:t äger på ansökan av virkesmätningsnämnd bevilja lån och bestämma lånets belopp. Lån skola återbetalas genom amorteringar under högst tio år. Å lån skall gäldas ränta efter 4 procent; dock vare låntagaren skyldig att framdeles vidkännas den höjning av räntan, som Kungl. Maj:t med hänsyn till den effektiva medelräntan för statens upplåning kan finna gott bestämma.

Kungl. Maj:ts framställning innefattar hemställan att såsom kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår skulle anvisas 100,000 kronor.

Motionärerna åsyfta sänkning av räntan å lån ur fonden från 4 till 3.5 procent.

Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet.

Utskottet.

På skäl, som utskottet angivit under punkt 12 här ovan, vill utskottet i anledning av motionerna föreslå, att räntan å lån ur förevarande lånefond under budgetåret 1939/40 nedsättes till 3.5 procent.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

A) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Virkesmätningslånefonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor;

B) i anledning av motionerna I: 224 och II: 337 medgiva, att räntan å lån från virkesmätningslånefonden må under budgetåret 1939/40 utgå efter 3.5 procent.

Fonden för låneunderstöd.

27:o) **Lån för utrustning av den lokala lantbrukskemiska kontrollstationen i Luleå.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 27 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån för utrustning av den lokala lantbrukskemiska kontrollstationen i Luleå* såsom kapitalinvestering i fonden för låneunderstöd för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 10,000 kronor.

28:o) **Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts framställning under punkt 28 hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Lån till främjande av beredning och avsättning av fisk m. m.* såsom kapitalinvestering i fonden för låneunderstöd för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 150,000 kronor.

Stockholm den 21 mars 1939.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Granath, Alfred Andersson, Gabrielsson, von Stockenström, Lindbärg, Anderberg* och *Bror Nilsson* samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Björnlunda, *Uddenberg, Hedlund* i Häste, *Gustafson* i Vimmerby, *Andersson* i Löbbo, *Andersson* i Tungelsta, *Hilding* och *Persson* i Grytterud;

med det undantag att herr *Mannerskantz* i stället för herr *Gabrielsson* deltagit vid behandlingen av punkterna 11—28.

Reservationer

Under punkt 12 (statens fjäderfållånefond) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath, Lindbärg, Anderberg, Uddenberg, Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, som ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse.

»Kungl. Maj:ts framställning tillstyrkes av utskottet.

Vad härefter angår motionärernas yrkande om sänkning av räntan å lån från ett flertal utlåningsfonder vill utskottet liksom tidigare vid flera tillfällen framhålla, att det torde böra tillses, att lån från statens utlåningsfonder, som tjäna samhällsnyttiga ändamål, äro begärliga för lånesökandena. En räntesänkning synes därför böra vidtagas så snart detta kan anses genomförbart. Att sänka räntesatserna med mindre än 0.5 procent vill utskottet emellertid av praktiska hänsyn ej förorda.

För bedömande av frågan om en räntereduktion torde böra erinras, att riksdagen beträffande kapitalinvesteringar i lånefonderna numera tillämpar den principen, att den del av det i fonderna investerade kapitalet, som icke lämnar full förräntning, avskrivs genom särskilda anvisningar å driftbudgeten. Det nuvarande förräntningskravet innebär, att kapitalet skall lämna en avkastning av 4 procent. I och med att den effektiva medelräntan å den fonderade statsskulden sjunkit till 3.5 procent, torde förräntningskravet kunna minskas med 0.5 procent. Enligt vad utskottet inhämtat, synes en sådan situation inträffa tidigast för budgetåret 1940/41 men endast under förutsättning dels att erforderlig ny fonderad upplåning sker mot högst 3 procent ränta, dels ock att samtliga successivt konvertibla statslån, löpande med högre ränta än 3 procent, konverteras till högst denna räntefot.

I enlighet med nu angivna, av riksdagen godtagna principer synes en omedelbar räntesänkning icke kunna genomföras utan att det avskrivningsbehov, som skulle uppkomma genom räntenedsättningen, tillgodoses. Från riksgäldskontoret har utskottet under hand inhämtat, att en nedsättning av räntan från 4 till 3.5 procent å statens samtliga utlåningsfonder — vid nuvaran-

de medelränta för den fonderade statsskulden och med upprätthållande av det förräntningskrav som påkallas av denna räntekostnad — skulle medföra ett avskrivningsbehov av omkring 16,000,000 kronor. Inskränktes räntereduktionen till att avse allenast de i motionerna I: 102 och II: 168 uppräknade lånefonderna — lånefonden för bostadsbyggande på landsorten, statens fjäderfållånefond, gödselvårdslånefonden, statens fruktodlingslånefond, statens mejerilånefond, spannmålslagerhusfonden, statens slakterilånefond, Västerbottens och Norrbottens nybygges- och bostadsförbättringslånefond, kolonisternas kreaturs- och redskapslånefond, täckdikningslånefonden, allmänna nyodlingsfonden samt kommunkogslånefonden — skulle avskrivningarna kunna begränsas till omkring 5,000,000 kronor. Vidare lärer en omedelbar räntenedsättning för vissa fonder medföra en sänkning av fondernas förräntningskvoter och därmed ökade krav på avskrivningsmedel vid nya kapitalinvesteringar. Slutligen skulle en räntesänkning medföra minskning i de beräknade ränteinkomsterna för fonderna.

Utskottet är i detta sammanhang angeläget framhålla att, därest en räntereduktion skall genomföras, densamma ej bör begränsas på sätt motionärerna åsyfta till vissa utlåningsfonder utan bör omfatta samtliga räntebärande fonder med fasta räntesatser. Så stora uppoffringar för genomförande av en allmän räntesänkning, som förut angivits, är utskottet emellertid icke berett att tillstyrka. Härmed har utskottet angivit sin ståndpunkt till motionerna I: 224 och II: 337 om en definitiv räntereduktion.

Vidkommande motionerna I: 102 och II: 168, som endast åsyfta en provisorisk räntenedsättning under ett år beträffande vissa angivna lånefonder, har utskottet redan förklarat sig principiellt icke kunna biträda en räntereduktion, vilken ej omfattar samtliga utlåningsfonder. Den utväg, som i dessa motioner i händelse av en provisorisk räntenedsättning anvisats för att undvika avskrivningar å verkställda kapitalinvesteringar, nämligen att å driftbudgeten genom särskild anvisning täcka den uppkomna ränteförlusten, synes utskottet icke vara förenlig med sunda budgetprinciper och strida mot vad riksdagen härutinnan tidigare beslutat. En tillfällig nedsättning av räntan å visst utlånat kapital minskar givetvis detta kapitals räntabilitet under ifrågavarande tid. Den i motionerna föreslagna anordningen att å budgetens inkomstsida såsom avkastning av lånefonderna upptaga ett belopp, som motsvarar en räntesats å 4 procent, medan skillnaden mellan denna bokförda inkomst och den verkliga inkomsten skulle anvisas genom ett särskilt anslag å driftbudgeten, innebär en budgetteknisk nyhet, som utskottet för sin del icke finner tillräddlig.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

A) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag till *Statens fjäderfållånefond* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor;

B) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Under punkt 13 (gödselvärdslånefonden) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath*, *Lindbärg*, *Anderberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka anförde.

»Gentemot Kungl. Maj:ts förslag framställs icke någon erinran.

På skäl, som angivits i reservationen under punkt 12 här ovan, avstyrkas motionerna om sänkning av räntan å lån ur fonden.

Under återopande av det anförda hemställs,

A) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Gödselvärdslånefonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 150,000 kronor;

B) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Under punkt 14 (statens kalkbrukslånefond) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath*, *Lindbärg*, *Anderberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka anförde.

»Någon kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår erfordras icke.

På skäl, som angivits i reservationen under punkt 12 här ovan, avstyrkas motionerna om sänkning av räntan å lån ur fonden.

Under återopande av det anförda hemställs,

att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Under punkt 16 (spannmålslagerhusfonden) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath*, *Lindbärg*, *Anderberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka anförde.

»Anledning till erinran gentemot Kungl. Maj:ts förslag föreligger icke.

På skäl, som angivits i reservationen under punkt 12 här ovan, avstyrkas motionerna om sänkning av räntan å lån ur fonden.

Under åberopande av det anförda hemställas,

A) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Spannmålslagerhusfonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 1,000,000 kronor;

B) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Under punkt 23 (täckdikningslånefonden) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath*, *Lindbärg*, *Anderberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka anförde.

»Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes.

På skäl, som angivits i reservationen under punkt 12 här ovan, avstyrkas motionerna om sänkning av räntan å lån ur fonden.

Under åberopande av det anförda hemställas,

A) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag, till *Täckdikningslånefonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 500,000 kronor;

B) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

C) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Under punkt 25 (kommunskogslånefonden) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath*, *Lindbärg*, *Anderberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka anförde.

»Någon kapitalinvestering i fonden för nästa budgetår erfordras icke.

På skäl, som angivits i reservationen under punkt 12 här ovan, avstyrkas motionerna om sänkning av räntan å lån ur fonden.

Under åberopande av det anförda hemställes,

A) att motionerna I: 102 och II: 168, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»

Under punkt 26 (virkesmätningsslånefonden) av herrar *Johansson* i Björnlunda, *Granath*, *Lindbärg*, *Anderberg*, *Uddenberg*, *Andersson* i Löbbo och *Andersson* i Tungelsta, vilka anført.

»Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkes.

På skäl, som angivits i reservationen under punkt 12 här ovan, avstyrkas motionerna om sänkning av räntan å lån ur fonden.

Under åberopande av det anförda hemställes,

A) att riksdagen må, med bifall till Kungl Maj:ts förslag, till *Virkesmätningsslånefonden* såsom kapitalinvestering i fonden för budgetåret 1939/40 anvisa ett *reservationsanslag* av 100,000 kronor;

B) att motionerna I: 224 och II: 337, såvitt desamma behandlats under förevarande punkt, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.»